

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 193/2011-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. mája 2011 predbežne prerokoval sťažnosť E. B., P., t. č. vo väzbe Ž., vo veci namietaného porušenia čl. 17 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Považská Bystrica pri rozhodovaní o vzatí do väzby v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 65/2010 a uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 23 Tpo 61/2010 zo 4. januára 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. marca 2011 doručená sťažnosť E. B., P., t. č. vo väzbe Ž. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia čl. 17 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) pri rozhodovaní o vzatí do

väzby v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 65/2010 a uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 23 Tpo 61/2010 zo 4. januára 2011.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície, odboru justičnej polície v Považskej Bystrici ČVS: ORP-689/JP-PB-2010 z 20. decembra 2010 bolo vznesené trestné obvinenie proti sťažovateľovi za pokračovací zločin falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov podľa § 270 ods. 2 Trestného zákona. Na návrh prokurátora sudca okresného súdu pre prípravné konanie zobral obvineného sťažovateľa do väzby uznesením sp. zn. 0 Tp 65/2010 z 22. decembra 2010, a to z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku, t. j. z dôvodu obavy, že by sa obvinený sťažovateľ pokúšal ujsť alebo sa bude skrývať, aby sa vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, a tiež z dôvodu obavy, že bude pokračovať v trestnej činnosti. Proti predmetnému uzneseniu sudcu okresného súdu pre prípravné konanie podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú krajský súd napádaným uznesením sp. zn. 23 Tpo 61/2010 zo 4. januára 2011 ako nedôvodnú zamietol.

Sťažnosťou podanou ústavnému súdu sťažovateľ namieta, že postupom okresného súdu pri rozhodovaní o jeho vzatí do väzby v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 65/2010, ako aj uznesením krajského súdu sp. zn. 23 Tpo 61/2010 zo 4. januára 2011 boli porušené ním označené práva, a to z dôvodu, že predtým, ako okresný súd rozhodol o jeho vzatí do väzby, mu nebol doručený návrh prokurátora na vzatie do väzby, takže sa k nemu nemohol vyjadriť, pričom s týmto pochybením okresného súdu sa podľa sťažovateľa nevysporiadal a nenapravil ho ani krajský súd.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ považuje svoje vzatie do väzby za nezákonné, a preto sa domáha, aby ústavný súd vyslovil, že došlo k porušeniu ním označených práv, a aby bol z tohto dôvodu prepustený z väzby.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom konania ústavného súdu je sťažovateľom namietané porušenie jeho základného práva zaručeného v čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj jeho práva zaručeného v čl. 5 ods. 4 dohovoru, a to postupom okresného súdu pri rozhodovaní o jeho vzatí do väzby v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 65/2010 z dôvodu, že okresný súd mu pred rozhodnutím o vzatí do väzby nedoručil návrh prokurátora na vzatie do väzby, takže sa k nemu nemohol vyjadriť, pričom podľa sťažovateľa k tomuto protiprávnemu stavu prispel svojím rozhodnutím aj krajský súd, ktorý jeho sťažnosť proti rozhodnutiu okresného súdu ako nedôvodnú zamietol z dôvodu, že v postupe okresného súdu nezistil žiadnu nezákonnosť.

1. K namietanému postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 65/2010

Vzhľadom na princíp subsidiarity („ak... nerozhoduje iný súd“), ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy môže ústavný súd poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

Inými slovami, pokiaľ je o ochrane sťažovateľom označených práv alebo slobôd oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd jeho sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zisťoval, či ochranu tých práv, porušenie ktorých v súvislosti s napádaným postupom okresného súdu sťažovateľ namieta v konaní pred ústavným súdom, neposkytuje iný všeobecný súd na základe sťažovateľovi dostupných opravných prostriedkov predstavujúcich účinné právne prostriedky nápravy namietaného porušenia jeho práv.

Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľ mal možnosť domáhať sa preskúmania postupu, ako aj rozhodnutia okresného súdu vydaného v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 65/2010 využitím riadneho opravného prostriedku, a to sťažnosti, ktorú sťažovateľ napokon (ako to vyplýva aj zo sťažnosti) aj účinne využil. Na základe sťažovateľom podanej sťažnosti sa krajský súd v rozsahu svojho preskúmacieho revízneho oprávnenia musel vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu, ako aj k postupu, ktorý jeho vydaniu predchádzal, v podstate vyrovnáť s rovnakými skutkovými a právnymi argumentmi, aké sťažovateľ na adresu tohto rozhodnutia a postupu okresného súdu uvádza aj v konaní pred ústavným súdom.

Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti (vo vzťahu k okresnému súdu) už po jej predbežnom

prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. K namietanému rozhodnutiu krajského súdu sp. zn. 23 Tpo 61/2010 zo 4. januára 2011

Podľa sťažovateľa procesné pochybenie okresného súdu spočívajúce v oneskorenom doručení mu návrhu prokurátora na jeho vzatie do väzby nenapravil v konaní o jeho sťažnosti ani krajský súd, ktorý napádaným rozhodnutím sp. zn. 23 Tpo 61/2010 zo 4. januára 2011 sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu ako nedôvodnú zamietol.

Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska súladu či nesúladu s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave. Ústavný súd nevykladá iné ako ústavné zákony, a preto musí preskúmať len to, či sa tieto zákony nevyložili spôsobom, ktorý je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav.

Inými slovami, skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05). Ak nie sú splnené tieto predpoklady na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd nemôže dospieť k záveru o vecnej spojitosti medzi základnými právami alebo slobodami, ktorých porušenie sa namieta, a napádaným rozhodnutím všeobecných súdov, prípadne postupom, ktorý im predchádzal.

Z odôvodnenia sťažnosťou napádaného uznesenia krajského súdu vyplýva:

„... pri preskúmvaní napadnutého uznesenia súdu prvého stupňa dospel krajský súd k záveru, že v predmetnej trestnej veci boli splnené všetky formálne, ako aj materiálne náležitosti, podmienky a predpoklady pre vzatie obvineného do väzby. Z doposiaľ zadovážených dôkazov vyplýva dôvodnosť trestného stíhania obvineného pre horeuvedený zločin. Po jeho zadržaní boli dodržané všetky zákonné lehoty na jeho odovzdanie sudcovi pre prípravné konanie na rozhodnutie o väzbe, pričom, samotné rozhodnutie bolo vykonané taktiež v zákonnej lehote. Aj podľa názoru krajského súdu sú vo veci dané dôvody väzby v zmysle ustanovenia § 71 ods. 1 písm. a), c) Tr. por. Tak predovšetkým tým, že obvinený sa zdržuje v zahraničí a domov chodí iba ojedinelé, sú vo veci dané konkrétne skutočnosti, odôvodňujúce obavu, že ujde, alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu. Fakt, že obvinený bol v minulosti už 8-krát trestne stíhaný, pričom aj trestnej činnosti, ktorá je predmetom tohto konania sa dopustil, resp. mal dopustiť dvomi útokmi, je vo veci dôvodná obava, že by mohol pokračovať v trestnej činnosti.

Vzhľadom na tieto skutočnosti dospel krajský súd k záveru, že napadnuté uznesenie sudcu pre prípravné konanie o vzatí obvineného do väzby je zákonné a dôvodné, sťažnosť obvineného nepovažoval za dôvodnú a túto potom podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. ako nedôvodnú zamietol.“

Podľa § 72 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku rozhodnutím o väzbe sa rozumie rozhodnutie o vzatí alebo nevzatí obvineného do väzby...

Podľa § 72 ods. 2 Trestného poriadku „... O väzbe koná a rozhoduje súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie, ktorý nie je pri vymedzení dôvodov väzby návrhom prokurátora viazaný. O sťažnosti proti rozhodnutiu súdu alebo sudcu pre prípravné konanie o väzbe koná a rozhoduje nadriadený súd. Pred rozhodnutím o väzbe musí byť obvinený vypočutý; o čase a mieste výsluchu sa vhodným spôsobom upovedomí prokurátor, obvinený a jeho obhajca, ak je dosiahnuteľný. Predseda senátu alebo sudca pre prípravné konanie vypočuje obvineného a potom umožní prísediacim alebo sudcom, prokurátorovi a obhajcovi položiť obvinenému otázky týkajúce sa rozhodnutia o väzbe; bez výsluchu obvineného možno rozhodnúť o väzbe len vtedy, ak

obvinený výslovne požiadal, aby sa konalo v jeho neprítomnosti alebo ak zdravotný stav obvineného neumožňuje jeho výsluch. ... Návrhy a žiadosti prokurátora sa bezodkladne doručia obvinenému a žiadosti obvineného alebo iných osôb, podané v jeho prospech prokurátorovi tak, aby sa k nim prokurátor a obvinený mali možnosť pred rozhodnutím o väzbe vyjadriť...“

Z citovaných ustanovení Trestného poriadku je zrejmé, že nevyhnutným zákonným predpokladom pred rozhodnutím o vzatí obvineného do väzby je jeho vypočutie k dôvodom väzby, ktoré v prípade prípravného konania uvedie prokurátor vo svojom návrhu na vzatie obvineného do väzby, pričom sudca pre prípravné konanie vymedzením týchto dôvodov nie je viazaný.

Jednou z príloh predložených sťažovateľom k sťažnosti je aj zápisnica okresného súdu z 22. decembra 2010 o vypočutí obvineného sťažovateľa k dôvodom väzby pred rozhodnutím o jeho vzatí do väzby, pričom jedným z týchto dôvodov bola obava, že sa sťažovateľ bude vyhýbať trestnému stíhaniu útekom, a druhým dôvodom bola obava, že sťažovateľ bude pokračovať v trestnej činnosti vzhľadom na skutočnosť, že v minulosti bol už viackrát trestne stíhaný. Z uvedenej zápisnice okresného súdu vyplýva, že sťažovateľ bol v súvislosti s prvým z uvedených dôvodov vypočutý k možnostiam jeho pobytu v zahraničí, a pokiaľ ide o druhý dôvod, tento je nespochybniteľne zrejмый z existencie už v minulosti prebiehajúcich trestných stíhaní sťažovateľa.

Podľa ústavného súdu postupom okresného súdu pri rozhodovaní o vzatí do väzby nemohlo dôjsť k porušeniu práva sťažovateľa vyjadriť sa k dôvodom väzby, pretože zo zápisnice okresného súdu z 22. septembra 2010 vyplýva, že sťažovateľ bol k týmto dôvodom väzby riadne vypočutý, a teda mal možnosť sa k nim vyjadriť.

Vzhľadom na uvedené závery sa sťažnosťou sťažovateľa napádané rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 23 Tpo 61/2010 zo 4. januára 2011 nejavi ako arbitrárne, svojvoľné či zjavne neodôvodnené, preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti už po jej

predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o žiadosti sťažovateľa o jeho prepustenie z väzby.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. mája 2011